

Varhaiskasvatuksen kuvasanakirja

Kuvasanakirjan käyttöohje

Tämä kuvasanakirja on tarkoitettu suomen kielen oppimisen avuksi, kun

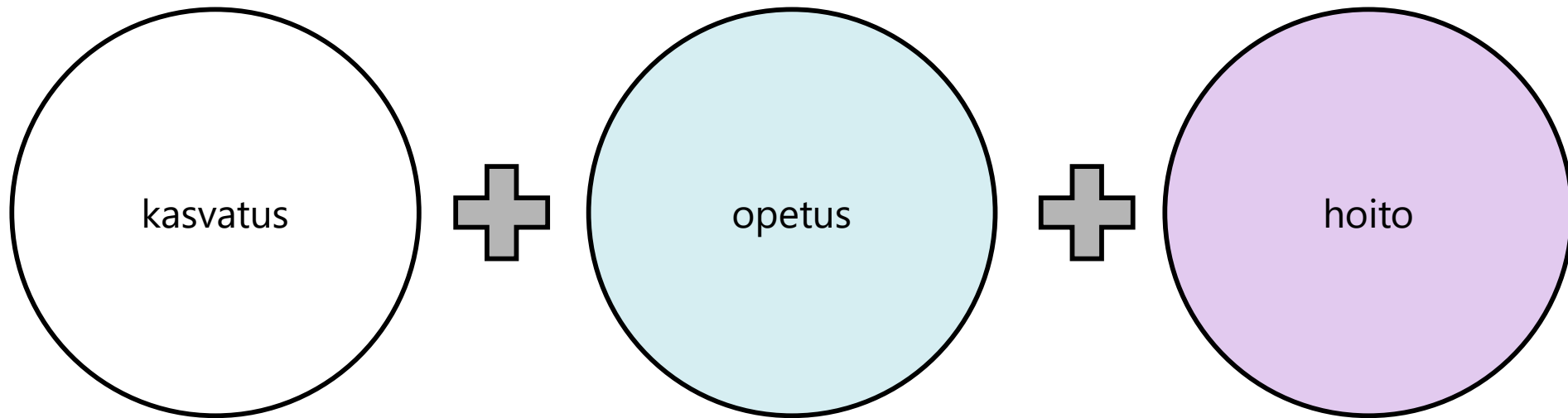
- olet työelämässä oppimassa päiväkodissa
- opiskelet Kasvun ja osallisuuden edistäminen -tutkinnon osaa.

Kuvasanakirjaa voi käyttää koulussa ja työpaikalla.

Harjoittele uusia sanoja usein! 😊

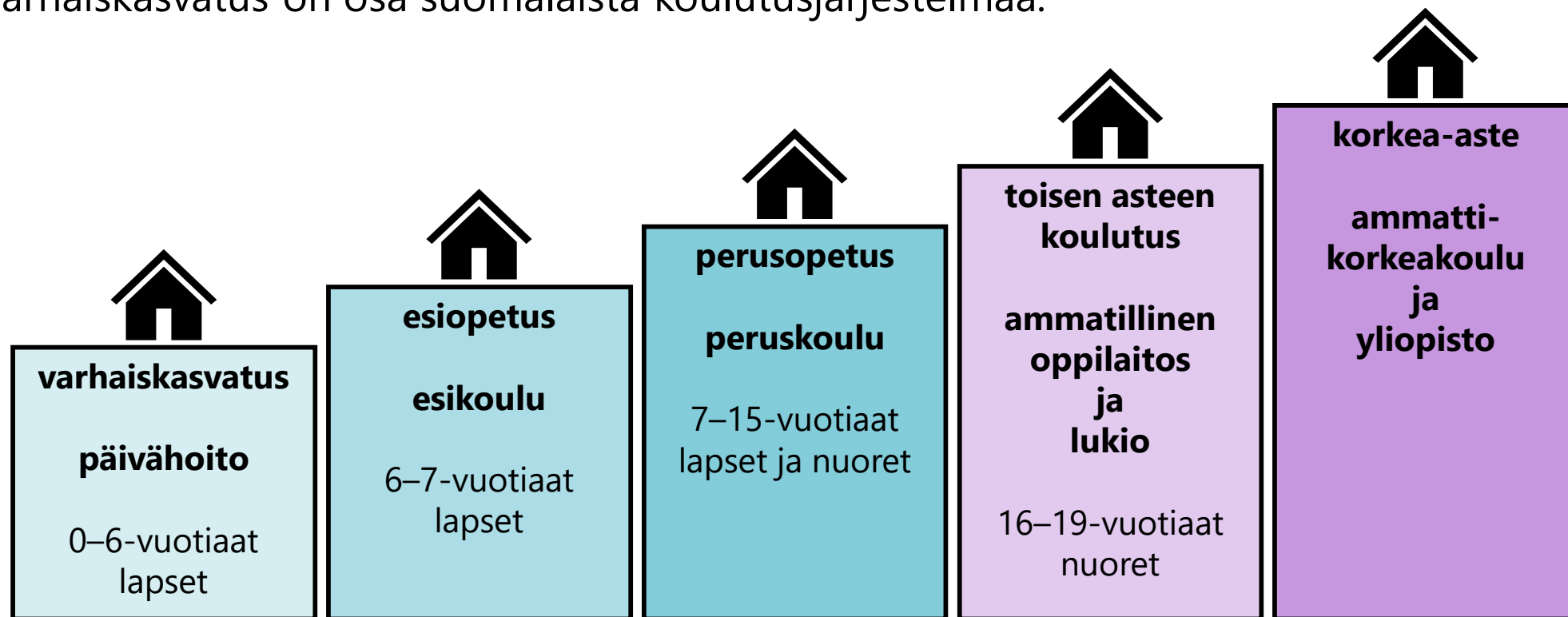
Mitä on varhaiskasvatus? 1/3

- Varhaiskasvatus on lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuus.

Mitä on varhaiskasvatus? 2/3

- Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää.

Mitä on varhaiskasvatus? 3/3

- Jokaisella alle kouluikäisellä (0–6-vuotiaalla) lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta.
- Lapsen huoltaja päättää, osallistuuko lapsi varhaiskasvatukseen. Huoltaja on yleensä lapsen äiti tai isä. Huoltaja voi olla myös muu henkilö.
- Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodissa, perhepäivähoidossa, avoimena varhaiskasvatustoimintana (esimerkiksi kerhossa tai leikkitoiminnassa).

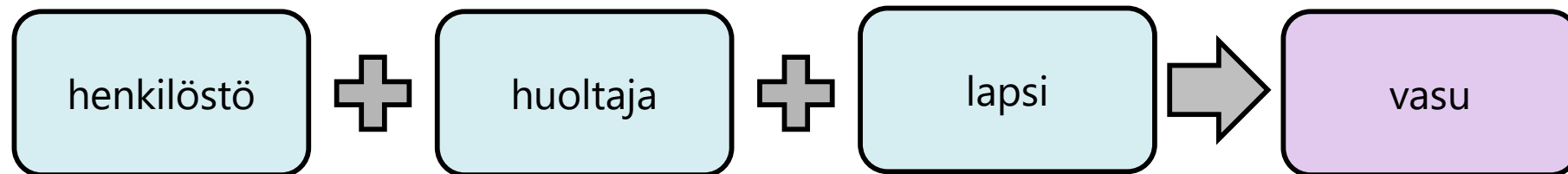
päiväkoti

perhepäivähoito

avoin
varhaiskasvatustoiminta
esim. kerho tai
leikkitoiminta

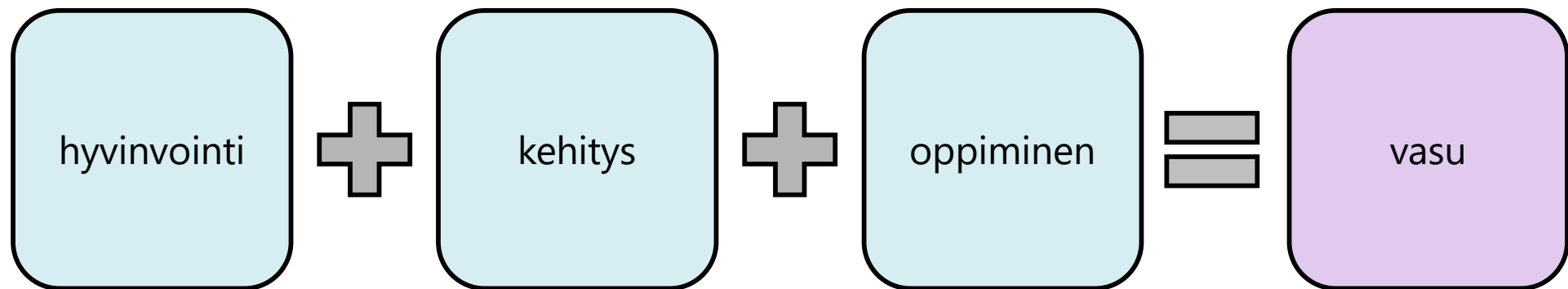
Mikä on varhaiskasvatussuunnitelma? 1/2

- Päiväkodissa ja perhepäivähoidossa jokaiselle lapselle tehdään henkilökohtainen **varhaiskasvatussuunnitelma** (= vasu).
- Varhaiskasvatussuunnitelma tehdään yhdessä varhaiskasvatuksen henkilöstön, lapsen huoltajan ja lapsen kanssa.

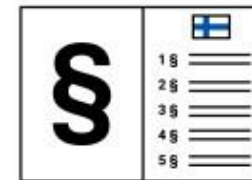
Mikä on varhaiskasvatussuunnitelma? 2/2

- Varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan, miten lapsen hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tuetaan.

Mikä on varhaiskasvatuslaki?

- Varhaiskasvatuksen järjestämistä, suunnittelua ja arviointia ohjaa varhaiskasvatuslaki (540/2018).
- Varhaiskasvatuslaki määrittelee varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset eli millainen koulutus työntekijöillä täytyy olla.
- Varhaiskasvatuslaki määrittää varhaiskasvatuksen henkilöstön mitoituksen eli kuinka monta työntekijää varhaiskasvatuksessa täytyy olla suhteessa lasten määrään ja ikään.

Mitkä ovat varhaiskasvatuksen henkilöstön tehtävänimikkeet?

varhais-
kasvatuksen
opettaja

varhais-
kasvatuksen
sosionomi

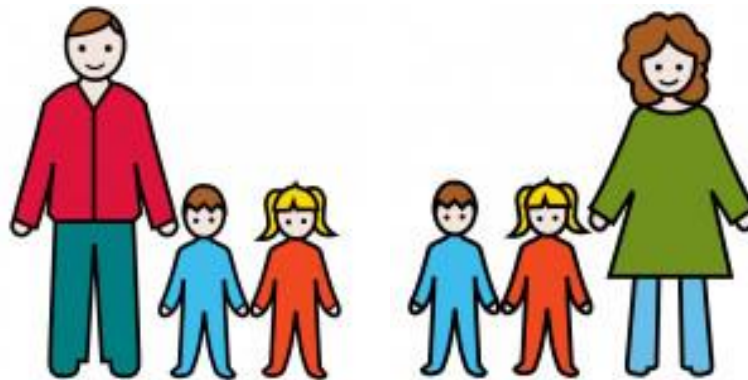
varhais-
kasvatuksen
lastenhoitaja

perhe-
päivähoitaja

varhais-
kasvatuksen
erityisopettaja

päiväkodin
johtaja

henkilöstö = työntekijät

Millainen koulutus varhaiskasvatuksen henkilöstöllä täytyy olla?

varhais-
kasvatuksen
opettaja

koulutus
kasvatustieteen
kandidaatin
tutkinto

varhais-
kasvatuksen
sosionomi

koulutus
sosiaali- ja
terveysalan
ammattikorkea-
koulututkinto

varhais-
kasvatuksen
lastenhoitaja

koulutus
kasvatus- ja
ohjausalan
perustutkinto
tai
sosiaali- ja
terveysalan
perustutkinto

perhe-
päivähoitaja

koulutus
soveltuva
ammatti-
tutkinto
tai
muu alalle
soveltuva
koulutus

varhais-
kasvatuksen
erityisopettaja

koulutus
varhaiserityis-
opettajan
koulutus

päiväkodin
johtaja

koulutus
varhais-
kasvatuksen
opettajan tai
sosionomin
koulutus ja
kasvatustieteen
maisterin
tutkinto

Leikki ja lelut

Nukke: nuket

Esimerkki

Lapset leikkivät nukkeilla.

Verbi

leikkiä 1

Pehmolelu

Esimerkki

Lapset leikkivät pehmoleluilla.

Verbi

leikkiä 1

Palikkalaatikko ja palikat

Esimerkiksi

Lapset leikkivät palikoilla.

*Lapset laittavat palikoita
palikkalaatikkoon.*

Verbit

leikkiä 1

laittaa 1

Legot

Esimerkki

Lapset leikkivät legoilla.

Verbi

leikkiä 1

Palapeli, muistipeli

Esimerkki

Lapset pelaavat palapeliä ja muistipeliä.

Verbi

pelata 4

Lautapeli

Esimerkki

Lapset pelaavat lautapeliä.

Verbi

pelata 4

Soitin: soittimet

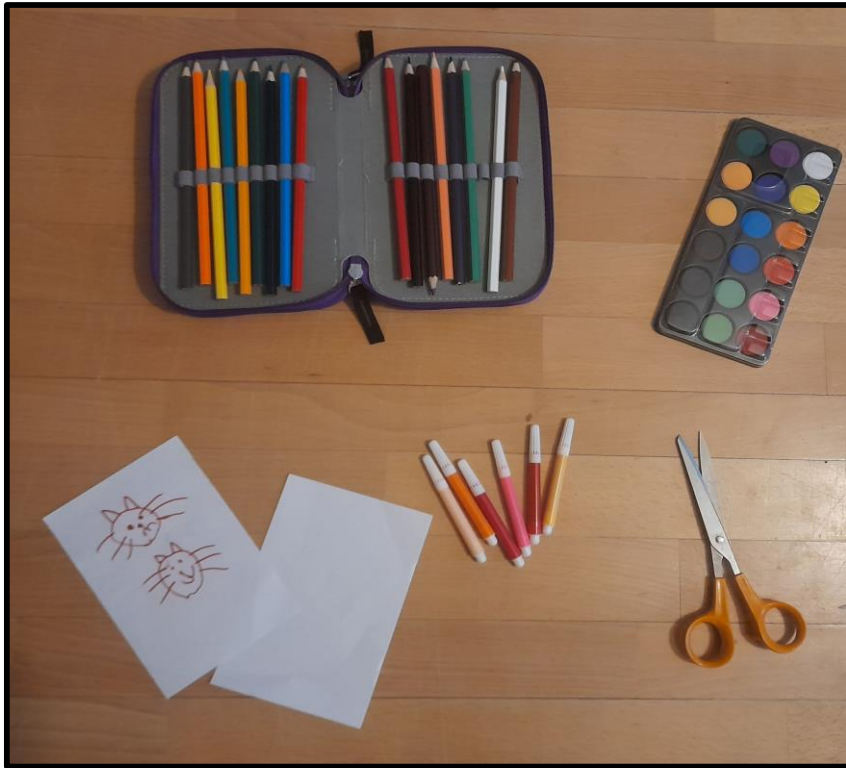
Esimerkki

Lapset soittavat soittimia.

Verbi

soittaa 1

Värikynät, vesivärit, paperi, tussit, sakset

Esimerkit

Lapset piirtävät värikynillä ja tusseilla.

Lapset maalaavat vesiväreillä.

Lapset leikkaavat paperia saksilla.

Verbit

piirtää 1, maalata 4, leikata 4

Kirja

Esimerkki

Lapset lukevat kirjoja.

Verbi

lukea 1

Nukkekoti

Esimerkki

Lapset leikkivät nukkekodilla.

Verbi

leikkiä 1

Leikkikeittiö

Esimerkki

Lapset tekevät leikkiruokaa leikkikeittiössä.

Verbi

tehdä 2

Taaperokärri

Esimerkki

Taapero opettelee kävelemään taaperokärryn avulla.

Verbit

opetella 3, kävellä 3

taapero = 1–3-vuotias lapsi

Junarata

Esimerkki

Lapset leikkivät junaradalla.

Verbi

leikkiä 1

Hyppynaru, pallo

Esimerkki

Lapset hyppivät hyppynarulla ja pelaavat palloa.

Verbit

hyppiä 1, pelata 4

Hiekkalaatikkolelut: kuorma-auto, lapio, ämpäri

Esimerkki

*Pihalla lapset leikkivät
hiekkalaatikkoleluilla.*

Verbit

leikkiä 1

Pulkka: pulkat

Esimerkki

Lapset laskevat mäkeä pulkalla.

Verbi

laskea 1 mäkeä

Liukumäki

Esimerkki

Lapset laskevat liukumäestä.

Verbi

laskea 1

Kiipeilyteline

Esimerkki

*Lapset kiipeilevät
kiipeilytelineessä.*

Verbi

kiipeillä 3

Luistimet, kypärä

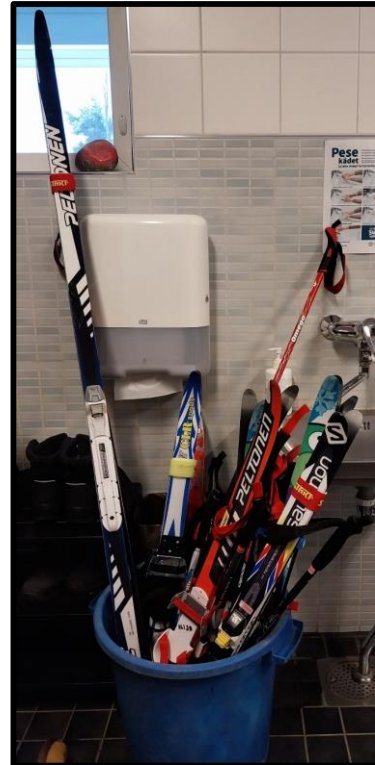
Esimerkki

*Kun lapset luistelevat,
heillä on luistimet jalassa ja
kypärä päässä.*

Verbi

luistella 3

Sukset, sauvat

Esimerkki

*Kun lapset hiihtävät talvella,
he tuovat sukset ja sauvat kotoa
päiväkotiin.*

Verbit

hiihtää 1, tuoda 2

Lumikenkä, lumikengät

Esimerkki

Talvella lapset kävelevät lumikengillä.

Verbi

kävellä 3

Ruokailu

Ruokalista

Ruokalista, viikko 2

MAANANTAI	Lounas:	Lihapullat kastikkeessa (L, M) ja keitetyt perunat Raastesalaatti
	Välipala:	Luonnon jogurtti ja mysli
TIISTAI	Lounas:	Kermanen seitikeitto (G, L, K) Paprika
	Välipala:	Riisipiirakka (L, M)
KESKIVIikko	Lounas:	Kana-riisivokki (G, L, M, K) Vihersalaatti
	Välipala:	Hedelmäkiisseli (G, M, L, K)
TORSTAI	Lounas:	Hemekeitto (G, L, M, K) Juusto (L)
	Välipala:	Pannukaku (L)
PERJANTAI	Lounas:	Kasvispasta (L, K) Vihersalaatti
	Välipala:	Marjapuuro (M, L, K)

L = laktoositon, M = maidoton, K = kananmunaton ja G = gluteeniton

Liha- ja kananruokien alkuperämaa on Suomi.

Esimerkit

Ruokalistasta voi tarkistaa, mitä ruokaa on lounaaksi.

Ruokalistaan on merkitty ruokavalioiden lyhenteet, esimerkiksi L, M, K ja G.

Verbit

tarkistaa 1, merkitä 5

Syöttötuoli

Esimerkit

Pienet lapset syövät syöttötuolissa.

Lastenhoitaja syöttää vauvaa syöttötuolissa.

Verbit

syödä 2, syöttää 1

Syöttötuolin pehmuste

Esimerkki

Pienen lapsen on mukava istua syöttötuolissa, kun siinä on pehmuste.

Verbi

istua 1

Ruokalappu

Esimerkki

Pienelle lapselle laitetaan ruokalappu kaulaan ruokailun ajaksi.

Ruokalappu suojaa lapsen vaatteita likaantumiselta.

Verbit

laittaa 1, suojata 4

Tuttipullo, nokkamuki

Esimerkki

Vauvat juovat tuttipullostsa.

Pienet lapset juovat nokkamukista.

Verbi

juoda 2

Ruokailuvälineet = aterimet veitsi, haarukka, lusikka

Esimerkit

*Lihapullia ja perunoita syödään
haarukalla ja veitsellä.*

Keittoa syödään lusikalla.

Vauvat syövät muovilusikalla.

Verbi

syödä 2

Ksylitolipastillit

Esimerkki

Ruokailun jälkeen lapsille tarjotaan ksylitolipastillit.

Lapset pureskelevat ksylitolipastilleja muutaman minuutin ajan.

Verbi

tarjota 4, pureskella 3

Vaatetus ja vaatteet

Ulkovaatteet: Takki, haalari, aluskerrasto

Esimerkit

Keväällä ja syksyllä lapset pukeutuvat takkiin ja housuihin, kun he menevät ulos.

Talvella lapset laittavat haalarin ja aluskerraston päälle, kun he menevät ulos.

Verbit

pukeutua 1, laittaa 1 päälle

Kuravaatteet: kurahaalari, kuratakki ja kurahousut

Esimerkki

Lapset pukevat kurahaalarin, kun ulkona sataa vettä.

Lapset laittavat kuratakin ja kurahousut päälle, kun ulkona on märkää.

Verbit

pukea 1, laittaa 1 päälle

Kumisaappaat = kumpparit, sateenvarjo

Esimerkki

Syksyllä lapset tarvitsevat kumpparit ja sateenvarjon.

Verbi

tarvita 5

Käsineet: kurahanskat = kurarukkaset, toppahanskat = topparukkaset, sormikkaat

Esimerkit

*Lapset laittavat kurahanskat käteen,
kun ulkona sataa vettä.*

*Lapset pukevat toppahanskat = rukkaset,
kun ulkona on kylmä sää.*

*Lapset pukevat sormikkaat,
kun ulkona on viileä sää.*

Verbit

laittaa 1 käteen, pukea 1

Asusteet: kypärämyssy, pipo = myssy, tuubihuivi, kaulaliina = kaulahuivi

Esimerkiksi

*Talvella lapset pukevat kypärämyssyn,
pipon, tuubihuivin ja kaulaliinan.*

Lapset laittavat pipon päähän.

Lapset laittavat kaulaliinan kaulaan.

Verbi

*pukea 1, laittaa 1 päähän,
laittaa 1 kaulaan*

Kengät: lenkkikengät = lenkkarit, talvikengät, (sisä)tossut

Esimerkit

Syksyllä ja keväällä lapset laittavat lenkkarit jalkaan, kun he menevät ulos.

Talvella lapset laittavat ulkokengät jalkaan, kun he menevät ulos.

Sisällä lapset käyttävät sisätossuja.

Verbit

laittaa 1 jalkaan, käyttää 1

Lippalakki = lippis, juomapullo

Esimerkki

Retkelle lapset ottavat mukaan lippikset ja juomapullot.

Verbi

ottaa 1 mukaan

Reppu

Esimerkki

Lapsella on hyvä olla reppu mukana päiväkodissa joka päivä.

Verbi

olla 3 mukana

Vaihtovaatteet = varavaatteet

Esimerkit

Päiväkotiin on hyvä viedä vaihtovaatteita lapselle.

Lapsen varavaatteita säilytetään kaapissa, jossa on lapsen nimi.

Verbit

viedä 2, säilyttää 1

Hygienia

Käsienpesu: vesihana, pesualla = lavuaari, käsienpesuneste = saippua, koroke = jakkara

Esimerkki

*Lastenhoitaja neuvoo lapsia käsienpesussa:
"Nouse seisomaan korokkeen päälle.*

Avaa vesihana.

Kastele kädet vedellä.

Laita käsiin saippuaa.

Hiero kädet huolellisesti.

Huuhtele kädet lämpimällä vedelle.

Kuivaa kädet pyyhkeeseen."

Verbit

*neuvoa 1, nousta 3, avata 4, kastella 3, hieroa 1,
huuhdella 3, kuivata 4*

Potta

Esimerkki

Pieni lapsi opettelee käymään potalla.

Pieni lapsi harjoittelee käymään potalla.

Verbi

opetella 3, harjoitella 3

WC:n apuvälineet: WC-istuimensupistaja, koroke = jakkara

Esimerkki

WC-istuimensupistaja ja koroke auttavat, kun lapsi opettelee vessassa käyntiä.

Verbit

auttaa 1, opetella 3

Lapsen hoito- ja suihkuallas = babystanderi

Esimerkki

*Lastenhoitaja pesee taaperon
babystanderissa.*

Verbi

pestä 3

Vaipat

Esimerkki

Pieni lapsi käyttää vaippoja.

Lastenhoitaja vaihtaa vaipan.

Verbi

käyttää 1, vaihtaa 1

Muut asiat

Viikko-ohjelma

Viikko-ohjelma (2)

Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai
 PULKKAMÄKI METSÄLEIKIT	 TIMANTIT & TOPAASIT ESKARIKIRJA + HARJOITUKSET	 ASKARTELU	 LIIKUNTA	 METSÄRETKI

Esimerkki

Varhaiskasvatuksen opettaja ja lastenhoitaja suunnittelevat päiväkodin viikko-ohjelman yhdessä.

Verbi

suunnitella 3

Päiväohjelma

Esimerkki

Aamuisin varhaiskasvatuksen opettaja tai lastenhoitaja suunnittelee päiväohjelman yhdessä lasten kanssa.

Verbi

suunnitella 3

Tutti

Esimerkki

*Vauva rauhoittuu,
kun hän imee tuttia.*

Verbi

rauhoittua 1, imeä 1

Lepohuone = nukkari, kaappisänky: kaappisängyt

Esimerkit

*Lapset nukkuvat päiväunet
nukkarissa.*

Nukkarissa on kaappisängyt.

Verbi

nukkua 1

Lattiasänky, patja, lakana

Esimerkki

Sängyssä on patja.

Patjan päälle laitetaan lakana.

Verbi

laittaa 1

Lattiasänky, peitto, pussilakana

Esimerkki

Sängyssä on peitto.

Peiton päälle laitetaan pussilakana.

Verbi

laittaa 1

Lattiasänky, tyyny, tyynyliina

Esimerkki

Sängyssä on tyyny.

Tyynyn päälle laitetaan tyynyliina.

Verbi

laittaa 1

Lastenrattaat

Esimerkiksi

Retkellä taaperot voivat istua lastenrattaissa, jos he eivät jaksaa kävellä.

Verbit

istua 1, jaksaa 1, kävellä 3

Huomioliivi

Esimerkiksi

Lapset pukevat huomioliivit päälle, kun he lähtevät retkelle.

Verbit

pukea 1, lähteä 1

Portti

Esimerkki

Päiväkodin portti täytyy aina muistaa sulkea.

Verbit

täytyä 1, muistaa 1, sulkea 1

Ammattiosaajat maailmalta – moninaistuva työelämä 2020–2023

Ammattiosaajat maailmalta (AMOS) -hankkeessa on tehty työtä vuodesta 2020 lähtien Pohjois-Savon alueella asuvien maahanmuuttaneiden ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi ja työllistymisen edistämiseksi. Työtä on tehnyt moniammatillinen asiantuntijaverkosto yhteistyössä eri oppilaitosten, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa.

AMOS-hanketta toteuttavat Savon ammattiopisto, Ingmanedu Kulttuurialan ammattiopisto ja Ylä-Savon ammattiopisto. AMOS-hanke saa Pohjois-Savon ELY-keskuksen myöntämää Euroopan Sosiaalirahaston tukea. Lisätietoa AMOS-hankkeesta löydät osoitteesta www.amospiste.fi.

Tämän kuvasanakirjan ovat tehneet AMOS-hankkeessa työskennelleet Savon ammattiopiston hoitoalan ja suomi toisena kielenä -opettajat. Sitä voi hyödyntää hoitoalan ammatillisen kielen opiskelussa kouluissa ja työpaikoilla.